

MAGGIE NELSON

ELS ARGONAUTES

Traducció de Marina Espasa

 l'altra
editorial

Barcelona

Títol original: *The Argonauts*

© Maggie Nelson, 2015

Tots els drets reservats, incloent-hi els drets
de la reproducció total o parcial en qualsevol forma.

Primera edició: gener del 2020

© de la traducció: Marina Espasa, 2020

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a
08007 Barcelona
www.laltraeditorial.cat

Impressió: Romanyà Valls

Maquetació: EdicTal

DIPÒSIT LEGAL: B. I.104-2020

ISBN: 978-84-120069-6-4

Qualsevol forma de reproducció, distribució,
comunicació pública o transformació d'aquesta obra
requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra.

Tots els drets reservats.

Per a Harry

Octubre, 2007. El vent de Santa Anna arrenca l'escorça dels eucaliptus en llargues tires blanques. Amb una amiga, desafiem el perill mortal de les branques seques que volen i dinem en una terrassa i, durant el dinar, em diu que em tatuï LA DIFÍCIL als dits com a recordatori dels fruits que pot donar aquesta actitud. En lloc d'això, és *t'estimo* el que em brolla de la boca com un mantra la primera vegada que em folles pel cul, jo amb la cara esclafada contra el terra de ciment del teu pis de solter humit i ple d'encant. Tenies *Molloy* al costat del llit i una pila de polles en una dutxa fosca que no feies servir. ¿Es pot tocar més el cel? ¿*Què t'agrada?*, em vas preguntar, i et vas quedar amb mi per sentir la resposta.

Abans que ens coneguéssim, m'havia passat la vida adorant la idea de Wittgenstein que l'inexpressable està contingut —inexpressablement!— en l'expressat. Aquesta idea no té tanta fama com l'altra, la més reverenciada *Sobre allò de què no es pot parlar, val més no dir-ne res*, però crec que és una idea més profunda. La paradoxa és, de forma bastant literal, *per què escric*, o què és el que em fa sentir-me capaç de continuar escrivint.

Perquè no alimenta ni exalta cap angoixa que puguis sentir davant de la incapacitat d'expressar amb paraules el que les paraules no poden atrapar. No castiga el que es pot dir per culpa del que, per definició, no es pot dir. Ni tampoc sobreactua imitant una veu engolada: *Oh, el que diria, si les paraules fossin prou bones!* Les paraules són prou bones.

No treu cap a res culpar una xarxa perquè té forats, diu la meva enciclopèdia.

Per això pots tenir la teva església buida amb el terra de sorra net de brutícia i també un vitrall espectacular que brilla a través de les bigues del sostre de la teva catedral, les dues coses. Perquè res del que diguis es carregarà l'espai que és de Déu.

Ja he explicat això en alguna altra banda. Però provo de dir una altra cosa, ara.

Aviat vaig descobrir que tu també t'havies passat la vida amb l'íntima convicció que les paraules *no* són prou bones. No només no prou bones, sinó corrosives per a tot el que és bo, que és real, que flueix. Vam discutir i discutir sobre aquest tema, enfervorits, sense malícia. Un cop posem nom a una cosa, vas dir, ja no la tornem a veure mai igual. Tot el que és innominable es derrueix, es perd, s'assassina. Vas anomenar-ho la funció «emmotlla-galetes»

de les nostres ments. Vas dir que ho sabies no per haver defugit el llenguatge, sinó de tant submergir-t'hi: a la pantalla, durant les converses, sobre l'escenari, a la pàgina. A partir de l'argument de Thomas Jefferson i les esglésies jo vaig defensar la plètora, el desplaçament calidoscòpic, l'excés. Insistia que les paraules fan més que anomenar. Et vaig llegir en veu alta el començament de les *Investigacions filosòfiques*. *Llosa!*, vaig cridar, *llosa!*

Durant un temps, vaig pensar que jo havia guanyat. Vas admetre que podia haver-hi un ésser humà passable, un ésser humà animal passable, fins i tot que aquest animal humà fes servir el llenguatge, fins i tot que aquest ús del llenguatge en definís, en certa manera, la humanitat... encara que aquesta humanitat volgués dir embrutar i cremar aquest planeta preciós i divers amb el seu futur, el nostre.

Però jo també vaig canviar. Vaig començar a mirar-me les coses innominables d'una altra manera, o si més no les coses l'essència de les quals és el parpelleig, el flux. Vaig tornar a obrir la porta a la tristesa que em produeix la nostra possible extinció, i la injustícia que significa que nosaltres extingim els altres. Vaig parar de repetir amb suficiència *Tot el que es pot pensar es pot pensar de manera clara* i em vaig tornar a fer la pregunta de si es pot pensar tot.

Ludwig
Wittgenstein

I tu: discutissis el que discutissis, mai no imitaves una veu engolada. De fet, em portaves una volta d'avantat-

ge, i deixaves anar una estela de paraules rere teu. Com podia atrapar-te mai (i amb això vull dir, ¿com pot ser que em volguessis?).

Un o dos dies després de la meva declaració d'amor, salvatgement vulnerable, et vaig enviar el fragment de *Roland Barthes per Roland Barthes* en què Barthes explica que el subjecte que pronuncia la frase «T'estimo» és com «l'Argonauta que va renovant el vaixell al llarg del viatge sense canviar-li mai el nom». De la mateixa manera que les parts de l'*Argo* es poden anar canviant amb el temps però el vaixell continua dient-se *Argo*, cada vegada que l'enamorat pronuncia la frase «T'estimo», el significat s'ha de renovar, perquè «la veritable tasca de l'amor i del llenguatge és donar a la mateixa frase inflexions sempre noves».

Em va semblar que el fragment era romàntic. Tu el vas llegir com una possible retractació. Vist amb perspectiva, devien ser les dues coses.

Has perforat la meva soledat, et vaig dir. Havia estat una soledat útil, construïda al voltant d'una sobrietat recent, passejades llargues d'anada i tornada al YMCA a través dels carrers amagats de Hollywood, sòrdids i coberts de buguenvíllees; anades en cotxe amunt i avall de Mulholland Drive als vespres per matar les nits massa llargues i, és clar, atacs maníacs d'escriptura, l'aprenentatge de no

dirigir-me a ningú. *Sento que t'ho puc donar tot sense donar-te'm jo*, et vaig xiuxiuejar al llit del teu soterrani. Si vius bé la teva soledat, aquest n'és el premi.

Uns quants mesos més tard, passàvem el Nadal junts en un hotel del centre de San Francisco. Havia fet la reserva per internet, amb l'esperança que aquesta reserva i el temps que hi passaríem junts faria que m'estimessis per sempre. Va resultar que era un hotel tan barat perquè estava en plena reforma integral i perquè estava entaforat al barri de Tenderloin, ple de fumadors de crac. Cap problema: teníem altres temes de què ocupar-nos. El sol es filtrava a través de les persianes tronades que amb prou feines ocultaven els treballadors de la construcció que martellejaven allà a fora mentre nosaltres ens dedicàvem a nosaltres mateixos. *No em matis*, deia jo mentre et treies el cinturó de pell i reies.

Després de Barthes, ho vaig tornar a intentar, aquesta vegada amb un fragment d'un poema de Michael On-
daatje:

Et petonejo a l'estómac
Et petonejo el vaixell de pell
cobert de cicatrius. La història
és allò amb què has viatjat
i que t'enduus.

Als dos ens han petonejat l'estómac
tot de desconeguts
per a l'altre

i pel que fa a mi
beneeixo tothom
que t'ha fet petons aquí.

No et vaig enviar el fragment perquè hagués arribat al seu nivell de serenor, de cap de les maneres. Te'l vaig enviar amb l'esperança de poder-hi arribar algun dia, el dia que la gelosia em deixés respirar i fos capaç de mirar sense rebuig ni distància els noms i les imatges d'altra gent inscrits a la teva pell. (Al principi havíem fet una visita romàntica al Doctor Tattoff, a Wilshire Boulevard, captivats per la idea d'esborrar-te tots els tatuatges i començar de zero. Vam sortir-ne deprimits pel preu, la impossibilitat d'erradicar mai del tot la tinta.)

Després de dinar, l'amiga que m'havia suggerit el tatuatge LA DIFÍCIL em convida a la seva oficina, on s'ofereix per buscar-te a Google. Vol veure si internet ens descobreix el pronom personal que prefereixes perquè, tot i que, o potser precisament pel fet que passem tot el temps lliure que tenim al llit i que ja estem parlant d'anar-nos-en a viure junts, no m'atreveixo a preguntar-te'l. Per compensar-ho, m'he convertit en una experta en l'art d'evitar pronoms. La clau és entrenar l'oïda

perquè no li faci res sentir el nom d'una persona una vegada i una altra. Has d'aprendre a ocultar-te en culs-de-sac gramaticals, a relaxar-te enmig d'una orgia d'especificitat. Has d'aprendre a tolerar una instància més enllà de Dos, just quan estàs intentant representar una parella, una unió nupcial, fins i tot. *Els casaments són el contrari de la parella. Ja no hi ha màquines binàries: pregunta-resposta, masculí-femení, home-animal, etc. Una conversa podria ser això: res més que l'esbós d'un esdevenir.*

Gilles Deleuze
& Claire Parnet

Per molt experta que sigui en certs tipus de conversa, encara avui em resulta quasi impossible reservar un bitllet d'avió o negociar amb el departament de recursos humans en nom de tots dos sense moments de vergonya o d'atabalament. No és que sigui culpa o atabalament meus... és més aviat que sento vergonya per (o m'empenyo amb) la persona que no para de fer presumpcions equivocades i a qui s'ha de corregir, però no es pot corregir perquè les paraules no són prou bones.

¿Com pot ser que les paraules no siguin prou bones?

Malalta d'amor, estirada al terra de l'oficina de la meva amiga, la miro de reüll mentre ella fa lliscar davant dels ulls una tirallonga d'informació il·luminada que no vull veure. Vull el tu que no pot veure ningú més, el tu tan proper que no calgui mai fer servir la tercera persona. «Mira, aquí hi ha una cita de John Waters que diu: "Ella és molt guapa". És a dir que potser hauries de fer servir

“ella”. Vull dir, és John Waters». *Fa anys d'això, i giro els ulls en blanc des de terra. Les coses poden haver canviat.*

Quan rodaves la teva pel·lícula d'amigues butch, *By Hook or By Crook*, tu i la teva coguionista, Silas Howard, vauc decidir que els personatges butch es dirien «ell» quan parlessin entre ells, però que, en el món de fora, el de les botigues i les figures d'autoritat, la gent s'hi referiria com a «ella». I no per la idea que si el món exterior fos reeducat adequadament sobre els pronoms que prefereixen els personatges tot aniria com una seda. No, perquè si els desconeguts els haguessin anomenat «ell», hauria estat una altra mena d'«ell». Les paraules canvien segons qui les pronuncia. No hi ha remei. La solució no és només introduir paraules noves (*boi, cisgènere, andromarica*) i llavors treballar la reificació dels significats (encara que fer-ho té poder i és pragmàtic, això segur). També hem d'estar alerta davant la quantitat d'usos possibles, la varietat de contextos, les ales amb les quals cada paraula pot volar. Com quan xiuxiueges, *No ets més que un forat que em deixes que ompli*. Com quan jo dic *marit*.

Poc després de començar a estar junts, vam a anar a una festa on una dona (aparentment hetero, o si més no casada amb un home) que coneixia Harry de feia temps em va dir, «¿Has estat amb altres dones abans de Harry?». Em vaig quedar de pedra. Sense parpellejar, va conti-

nuar: «Les dones heteros sempre es posen calentes amb Harry». ¿Harry era una dona? ¿Jo era una dona hetero? ¿Què tenien en comú les meves relacions passades amb «altres dones» amb aquesta? ¿Per què havia de pensar en altres «dones hetero» que es posaven calentes amb Harry? ¿La seva potència sexual, que ja em començava a semblar immensa, era com un encanteri que m'havia embuixat, i del qual em despertaria un dia abandonada, amb ell lluny, disposat a seduir més dones? ¿Per què em parlava així aquella dona que jo gairebé no coneixia? ¿Quan tornaria Harry del lavabo?

Hi ha gent allà a fora a qui li molesta que Djuna Barnes, més que identificar-se com a lesbiana, preferís dir que «només estava enamorada de la Thelma». Sembla que Gertrude Stein deia coses semblants, tot i que no en els mateixos termes, sobre l'Alice. Entenc per què pot ser políticament irritant, però també ho he trobat sempre una mica romàntic: el romanticisme de permetre que una experiència individual de desig agafi més preeminència que una categoria. La història em recorda la defensa que fa l'historiador de l'art T. J. Clark del seu interès pel pintor del segle XVIII Nicolas Poussin davant d'interlocutors imaginaris: «Dir que un interès en Poussin és nostàlgic o elitista és com dir que l'interès que un pugui tenir en, per exemple, la persona que més estima, és un interès hetero- (o homo-) sexista, o exclusiu, o de propietat. Sí, pot ser que sigui així, que aquests siguin els paràmetres, més o menys, i són lamentables, però aquest interès pot

ser més complet i més humà —pot carregar més possibilitat humana i més compassió— que els interessos no contaminats per cap d'aquests afectes o compulsions». Aquí, com en altres casos, la contaminació *aprofundeix* més que no desqualifica.

A més, tothom sap que Barnes i Stein van tenir relacions amb altres dones més enllà de la Thelma i l'Alice. L'Alice ho sabia, també: es veu que es va posar tan gelosa quan va descobrir que la novel·la primerenca de Stein, *Q. E. D.*, explicava en codi la història d'un triangle amorós que incloïa Stein i una certa May Bookstaver, que l'Alice —que també era l'editora i la mecanògrafa de Stein— va trobar tota mena de maneres esmunyedisses d'ometre cada aparició de la paraula *May* o de l'auxiliar *may* quan va passar a màquina *Stanzas in Meditation* de Stein, de manera que va esdevenir una col·laboradora involuntària.

A partir de febrer ja conduïa per tota la ciutat mirant un pis rere un altre, provant de trobar-ne un de prou gran per a nosaltres i per al teu fill, a qui encara no coneixia. Al final vam trobar una casa dalt d'un turó amb terres de fusta fosca i resplendent i vistes a una muntanya, i un lloguer massa alt. El dia que ens en van donar les claus vam dormir junts en un atac de vertigen sobre una manta prima estesa al terra de fusta del que seria el nostre primer dormitori.